

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 683/2025-52

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom predsedu senátu Petra Molnára a sudcov Petra Straku (sudca spravodajca) a Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátkou JUDr. Bc. Lenkou Kosnáčovou, PhD., Vyšehradská 15, Bratislava, proti postupu Mestského súdu Bratislava II (pôvodne Okresného súdu Bratislava III) v konaní sp. zn. 39P/117/2020 a postupu Okresného súdu Pezinok v konaní sp. zn. 51P/32/2023 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Mestského súdu Bratislava II v konaní sp. zn. 39P/117/2020 a Okresného súdu Pezinok v konaní sp. zn. 51P/32/2023 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Sťažovateľovi **priznáva** finančné zadosťučinenie **1 000 eur**, ktoré mu **je povinný** Mestský súd Bratislava II vyplatiť v sume **500 eur** a Okresný súd Pezinok v sume **500 eur** do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
3. Mestský súd Bratislava II a Okresný súd Pezinok **sú povinné** spoločne a nerozdielne nahradiť sťažovateľovi trovy konania **1 596,40 eur** a zaplatiť ich jeho advokátke do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Ústavnému súdu bola 29. októbra 2025 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľa [REDAKOVANÉ] a sťažovateľky [REDAKOVANÉ], ktorou namietajú porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky

(ďalej len „ústava“) a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), práva na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života podľa čl. 19 ods. 1 a 2 ústavy a podľa čl. 8 dohovoru a práva podľa čl. 16 Dohovoru o právach dieťaťa postupmi súdov označenými v záhlaví tohto nálezu. Sťažovatelia požadujú priznanie finančného zadostučinenia a náhrady trov konania. Rovnako žiadajú, aby ústavný súd prikázal konať Mestskému súdu Bratislava II (ďalej len „mestský súd“) bez zbytočných prietáhov.

2. Na Okresnom súde Bratislava III bolo na návrh sťažovateľa (otca) z 3. februára 2020 začaté konanie pod sp. zn. 39P/117/2020 týkajúce sa úpravy styku sťažovateľa s jeho (vtedy maloletou) dcérou [REDAKOVANÉ] (2006) a neskôr aj zníženia výživného (na základe rozšírenia podaného návrhu sťažovateľom zo 17. augusta 2020). Návrh na úpravu styku vzal neskôr sťažovateľ späť, pretože tým konanie prebiehalo, dcéra prišla do veku, keď prestal takýto návrh dávať zmysel.

3. V júni 2023 bol spis postúpený na Okresný súd Pezinok z dôvodu presťahovania dcéry. Okresný súd Pezinok vo veci napokon rozhodol na pojednávaní 20. októbra 2025 tak, že návrh sťažovateľa zamietol. Proti tomuto rozhodnutiu podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom dosiaľ nebolo rozhodnuté.

4. Sťažovateľ podal ešte počas konania návrh na zrušenie vyživovacej povinnosti z dôvodu plnoletosti dcéry. Tento bol (podľa sťažovateľa nesprávne) vyhodnotený ako samostatný návrh, ktorému bola pridelená sp. zn. 52Pc/5/2025. Sťažovateľ túto skutočnosť namietal, keď bola vec postúpená z dôvodu nepríslušnosti na mestský súd (sp. zn. 59Pc/28/2025). O tomto jeho návrhu bolo rozhodnuté.

5. Ústavný súd uznesením č. k. II. ÚS 683/2025-28 z 3. decembra 2025 prijal ústavnú sťažnosť sťažovateľa na ďalšie konanie v celom rozsahu a ústavnú sťažnosť sťažovateľky odmietol.

II.

Argumentácia sťažovateľa

6. Sťažovateľ uvádza, že od podania návrhu už uplynulo viac ako 5 rokov a do dnešného dňa nebolo vo veci právoplatne rozhodnuté, pričom v júni 2025 sa vec posunula už na tretí súd (pretože dcéra dosiahla plnoletosť, pozn.). Namietá opakované odročovanie pojednávaní a opakovanú aj niekoľkokomesačnú nečinnosť. Poukazuje tiež na to, že už v roku 2020 žiadal o svoje vypočutie prostriedkami diaľkovej komunikácie, alternatívne požadoval upustenie o ďalšieho výsluchu s ohľadom na zlý zdravotný stav a finančné problémy. Opakovane urgoval nečinnosť súdov a 19. apríla 2025 podal aj sťažnosť pre prietahy v konaní.

III.

Vyjadrenie mestského súdu, Okresného súdu Pezinok a replika sťažovateľa

III.1. Vyjadrenie mestského súdu:

7. Mestský súd v rámci popisu jednotlivých právnych úkonov uviedol tieto skutočnosti:

8. Rozsudkom Okresného súdu Bratislava II č. k. 11P/155/2018-63 z 26. marca 2019 bolo manželstvo sťažovateľa a matky ich spoločnej dcéry rozvedené a vo veci úpravy rodičovských práv a povinností k maloletej bola schválená rodičovská dohoda, podľa ktorej bola maloletá [REDAKOVANÉ] na čas po rozvode zverená do osobnej starostlivosti matky s právom oboch rodičov zastupovať maloleté dieťa a spravovať jeho majetok, otec sa zaviazal prispievať na výživu maloletej sumou 280 eur mesačne a styk otca s maloletou na žiadosť rodičov neupravil.

9. Sťažovateľ podal 3. februára 2020 na Okresnom súde Bratislava II (sp. zn. 28P/13/2020) návrh na úpravu styku s maloletou dcérou Simonou. Dňa 4. februára 2020 bol maloletej ustanovený kolízny opatrovník, matke bol doručený návrh s výzvou na vyjadrenie a zároveň bol nariadený termín informatívneho výsluchu rodičov na 24. február 2020. Rodičom bolo uložené informovať súd v lehote dvoch mesiacov o výsledkoch spolupráce s detskou psychologičkou a odporúčaná bola aj mediácia (ktorú absolvovali). Vzhľadom na to, že sťažovateľ žil toho času v zahraničí, bolo tiež dohodnuté, že matka umožní styk s dcérou, pokiaľ dá sťažovateľ vopred vedieť.

10. Uznesením zo 16. apríla 2020 preniesol Okresný súd Bratislava II miestnu príslušnosť na Okresný súd Bratislava III (sp. zn. 39P/117/2020) s ohľadom na adresu pobytu dieťaťa. Spis bol doručený na Okresný súd Bratislava III 25. mája 2020. Tento súd následne 5. júna 2020 predložil vec Krajskému súdu v Bratislave na rozhodnutie o nesúhlase s prenesením miestnej príslušnosti, pretože nedošlo k dohode o zmene bydliska dieťaťa medzi rodičmi. Uznesením z 30. júna 2020 rozhodol krajský súd tak, že nesúhlas s prenesením miestnej príslušnosti nie je dôvodný. Spis bol vrátený okresnému súdu 20. júla 2020. Následne bolo nariadené pojednávanie na 15. október 2020.

11. Pojednávanie (aj nasledujúce) bolo odročené s ohľadom na pandemickú situáciu s tým, že sťažovateľ toho času býval v Českej republike. Z ďalšieho popisu situácie vyplýva, že napriek opakovanej výzve súdu, aby obaja rodičia včas aktualizovali a zdokladovali svoje osobné, zárobkové a majetkové pomery, doručovali strany podľa súdu listiny oneskorene. Z tohto dôvodu bolo odročené pojednávanie, ktoré sa konalo 13. apríla 2021. Na tomto pojednávaní otec zobral svoj návrh na úpravu styku späť, avšak žiadal, aby sa rozhodlo o úprave styku počas prázdnin. Pre účely výsluchu maloletej, ako aj doloženia chýbajúcich podkladov bolo pojednávanie odročené na 24. jún 2021 a sťažovateľovi bolo uložené, aby listiny, ktoré k termínu pojednávania neboli doručené súdu, predložili v lehote 10 dní od konania pojednávania, a zároveň aby aktualizovali svoje osobné, zárobkové a majetkové pomery, ako aj majetkové pomery maloletej najneskôr v lehote 10 dní pred termínom pojednávania. Sťažovateľ svoje podanie doručil 2. júna 2021, pričom matka aj kolízny opatrovník tvrdia, že sa s podkladmi nestihli oboznámiť. Rovnako namietal nepreštudovanie podkladov aj sťažovateľ, ktorý stratil občiansky preukaz, a preto nemohol prevziať poštu doručovanú do elektronickej schránky. Následne zobral svoj návrh na úpravu styku späť (aj v časti týkajúcej sa prázdnin). Uznesením zo 6. júla 2021 súd zastavil konanie o návrhu sťažovateľa na úpravu styku s maloletou.

12. Ďalší nariadený termín (23. november 2021) bol zrušený súdom z dôvodov na strane súdu. Pre potrebu oboznámiť sa s listinnými dôkazmi, ako aj z dôvodu potreby ich doplnenia bolo pojednávanie odročené na 7. jún 2022, na ktoré sa sťažovateľ nedostavil (avšak pojednávanie prebehlo za účasti právneho zástupcu, pozn.). Pojednávanie bolo odročené na 11. október 2022, okrem iného s poukazom na nedoručenie všetkých potrebných podkladov na strane oboch účastníkov konania.

13. Aj toto ďalšie pojednávanie sa uskutočnilo v neprítomnosti otca a bolo odročené na účely jeho výsluchu na 23. február 2023 (opätovne aj s poukazom na potrebu doplnenia listinných dôkazov). Pojednávanie, ktoré sa konalo 23. februára 2023, bolo odročené, keď právny zástupca sťažovateľa konštatoval, že doručoval súdu viacero podaní, ktoré neboli zažurnalizované v spise. Matka tiež namietala, že nemala zachovanú lehotu na prípravu na posledné vyjadrenie sťažovateľa, a tak bolo pojednávanie odročené na 29. jún 2023.

14. Dňa 11. apríla 2023 doručil sťažovateľ súdu návrh na prenesenie miestnej príslušnosti. Nariadený termín pojednávania bol preto zrušený a uznesením z 13. júna 2025 súd preniesol miestnu príslušnosť na Okresný súd Pezinok.

15. Ďalej súd zistil, že návrhom z 27. marca 2020 doručeným Okresnému súdu Bratislava I sa sťažovateľ domáhal zníženia výživného – konanie bolo vedené pod sp. zn. 3P/21/2020. Tento súd postúpil vec 31. marca 2020 na Okresný súd Bratislava II (sp. zn. 59P/23/2020). Uznesením zo 16. apríla 2020 však aj tento súd preniesol svoju miestnu príslušnosť, a to na Okresný súd Bratislava III (sp. zn. 39P/116/2020). Vec bola následne postúpená na krajský súd, ktorý uznesením z 29. júla 2020 rozhodol tak, že nesúhlas Okresného súdu Bratislava III nie je dôvodný. Po vrátení spisu ustanovil súd maloletej kolízneho opatrovníka a spojil konanie s konaním vedeným pod sp. zn. 39P/117/2020.

16. Na mestskom súde bolo tiež vedené konanie vo veci zrušenia a zníženia vyživovacej povinnosti sťažovateľa k dieťaťu pod sp. zn. 59Pc/28/2025 na základe návrhu sťažovateľa z 22. mája 2025 – pôvodne bol návrh podaný na Okresný súd Pezinok, ktorý následne vec postúpil mestskému súdu. Dňa 26. novembra 2025 bol v tejto veci vyhlásený rozsudok, proti ktorému bolo podané odvolanie. Týmto rozsudkom bolo zároveň rozhodnuté aj o podaní sťažovateľa z 5. novembra 2025 (vyjadrenia vo veci), ktorým sťažovateľ podal nový návrh na zníženie výživného.

17. Predsedníčka súdu konštatovala, že dĺžka konania bola spôsobená správaním účastníkov konania, ktorý včas a riadne nepredkladali všetky relevantné podklady potrebné pre rozhodnutie vo veci, tesne pred pojednávaním predkladali vyjadrenia, s ktorými sa druhý účastník nestihol oboznámiť. Opakovane boli menené petity, a to tak zo strany matky, ktorá požadovala zvýšenie výživného, ako aj zo strany otca, ktorý, naopak, požadoval zníženie výživného.

18. Súd podľa predsedníčky konal priebežne v primeraných referenčných dobách s poukazom na početné podania účastníkov, ktoré následne vyvolali potrebu vykonania nového dokazovania. Vplyv mal aj pobyt sťažovateľa v zahraničí, ktorý často menil, rovnako ako aj zamestnávateľa, v dôsledku čoho bol prerušený aj kontakt s dcérou. Aj keď sa celková dĺžka konania môže javiť ako neprimeraná, predsedníčka apeluje na to, aby boli zohľadnené aj uvedené okolnosti a faktory.

III.2. Vyjadrenie Okresného súdu Pezinok:

19. Podpredseda Okresného súdu Pezinok v doručenom vyjadrení konštatoval, že vec patrí do štandardnej agendy všeobecných súdov a je priemerne skutkovo a právne zložitá (zákonná sudkyňa uviedla, že spis má 2 500 strán, pozn.). Poukázal však na to, že opakované procesné návrhy strán sporu tiež predlžujú konanie, pričom toho času už bolo okresným súdom vo veci rozhodnuté.

20. Zákonná sudkyňa uviedla, že vec bola na okresný súd napadnutá 22. júna 2023, keď mestský súd uznesením z 13. júna 2023 preniesol miestnu príslušnosť z dôvodu zmeny adresy pobytu dieťaťa. Na 23. november 2023 bol nariadený termín pojednávania, ktorý však bol zrušený pre chorobu zákonnej sudkyne. Dňa 12. februára 2024 sa pojednávanie konalo v neprítomnosti otca (avšak za účasti jeho právneho zástupcu). Na tomto pojednávaní bola vypočutá matka dieťaťa. Pojednávanie bolo odročené s tým, že právny zástupca zabezpečí výsluch sťažovateľa. Sťažovateľ bol vypočutý 10. júna 2024 dožiadanim na Obvodní soud pro Prahu 5. Následne bolo vo veci rozhodnuté rozsudkom z 20. októbra 2025. Dňa 12. novembra 2025 podal sťažovateľ proti rozsudku odvolanie, ktoré bolo 5. decembra 2025 doručené účastníkom na vyjadrenie.

III.3. Replika sťažovateľa:

21. Sťažovateľ v doručenej replike uvádza, že to, že je vec rozhodnutá, neospravedlňuje, že predchádzajúcou neefektívnou činnosťou došlo k porušeniu základných práv sťažovateľa. Vec bola podľa neho skončená len preto, že dcéra dosiahla plnoletosť. Poukazuje na to, že od jeho vypočutia do vydania rozhodnutia ubehol takmer rok a pol. Výsluch sa mohol pritom uskutočniť omnoho skôr, ako to sám navrhoval.

22. Podľa sťažovateľa z vyjadrenia mestského súdu vyplýva, že to, o čo otcovi najviac išlo, bolo udržanie vzťahu s dcérou. Rovnako podľa sťažovateľa mestský súd potvrdil, že pojednávania boli odročované z dôvodov na strane súdu a matky, nie sťažovateľa. Sťažovateľ si plnil svoje povinnosti včas a nežiadal ani odročovanie pojednávania. Na druhej strane súd oneskorene doručoval vyjadrenia, prípadne ich nezažurnalizoval, čo viedlo opäť k odročeniu pojednávania. Poukazuje na bezpredmetnosť poukazu na jeho pobyt v zahraničí.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

23. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv neexistuje zásadnejšia odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98).

24. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

25. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prieťahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESLP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa

(I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj ústavnú sťažnosť sťažovateľa.

26. V posudzovanej veci ide o konanie, ktoré začalo ako konanie o úpravu styku s maloletým dieťaťom návrhom otca z 3. februára 2020. Konanie dotýkajúce sa ochrany záujmov maloletých detí a ich osobného statusu si vo všeobecnosti vyžadujú postup súdu s osobitnou starostlivosťou (m. m. II. ÚS 33/99, I. ÚS 53/02) i promptné vykonávanie procesných úkonov. Mimoriadny význam v konaní o výkon rozhodnutia o výchove maloletých má plynutie času, čo kladie osobitnú požiadavku na rýchlosť a plynulosť konania súdu (porov. rozsudky ESLP vo veciach Nuutinen proti Fínsku z 27. 6. 2000, sťažnosť č. 32842/96, bod 110, Hub proti Nemecku z 9. 4. 2009, sťažnosť č. 1182/05, bod 48). V tomto ohľade je však potrebné vyhodnotiť, že o úprave styku sa nerozhodovalo po celú dobu konania. Po približne roku vzal sťažovateľ v tejto časti svoj návrh späť (uznesením zo 6. júla 2021 bolo konanie v tejto časti zastavené, pozn.). V ďalšom priebehu konania sa teda *de facto* rozhodovalo „len“ o návrhu sťažovateľa na zníženie výživného a o návrhu matky na zvýšenie výživného.

27. Bez ohľadu na tento záver je potrebné poukázať v prvom rade na to, že prvostupňový súd vo veci rozhodol po 5,5 roku od podania návrhu, čo je zrejme v rozpore s právom sťažovateľa na prejednanie záležitosti v primeranej lehote v zmysle ustálenej praxe, podľa ktorej ústavný súd v zásade akceptuje v civilných konaniach dĺžku konania na jednom stupni v trvaní dvoch až troch rokov (porov. m. m. I. ÚS 544/2024). Aj v zmysle judikatúry ESLP celkové trvanie konania na jednom stupni súdnicstva do dvoch rokov v bežných (nie zložitých) prípadoch sa vo všeobecnosti považuje za primerané. Ak konanie trvá viac ako dva roky, ESLP pristupuje k dôkladnému preskúmaniu veci, na zistenie prítomnosti objektívnych dôvodov (ako je napríklad zložitnosť prípadu) a zároveň na zistenie, či vnútroštátne orgány v napadnutom konaní preukázali náležitú starostlivosť. V prípadoch vyznačujúcich sa zložitou môže ESLP akceptovať aj dlhší čas, ale venuje osobitnú pozornosť prípadným obdobiam nečinnosti vnútroštátneho orgánu, ktoré sú zjavne neprimerané. Dlhší prípustný čas však zriedkavo presahuje päť rokov a takmer nikdy nie viac ako osem rokov celkového trvania. Rovnakým spôsobom teda pristúpil ústavný súd k prieskumu podanej ústavnej sťažnosti, a to s ohľadom na doručené vyjadrenia súdov a repliku sťažovateľa.

28. Posudzovaná vec patrí do štandardnej agendy všeobecných súdov a je priemerne skutkovo a právne zložitá, špecificky vyznačujúca sa vysokým počtom podaní na oboch stranách. Výrazná procesná aktivita oboch účastníkov konania (sťažovateľa aj matky dieťaťa) v tomto prípade nepochybne významným spôsobom dopomohla k celkovej dĺžke súdneho konania. Túto okolnosť nemožno sťažovateľovi vytýkať, keďže každý má právo uplatňovať svoje práva v súdnom konaní v rozsahu, v akom uzná za vhodné a potrebné na účinnú ochranu svojich práv, avšak na druhej strane je potrebné dodať, že v takom prípade si účastník konania musí byť vedomý aj toho, že to môže konanie (v niektorých prípadoch výrazne) predĺžiť. V okolnostiach veci považoval ústavný súd za potrebné poukázať aj na to, že najmä v prípadoch, keď sú vyjadrenia sprevádzané listinnými dôkazmi, je potrebné zvážiť ich doručenie súdu s dostatočným časovým predstihom, čím sa dá zabrániť opakovanému odročovaniu pojednávaniu. Ústavný súd poukazuje okrem iného aj možnosť doručenia vyjadrenia priamo protistrane, resp. jej právnomu zástupcovi, a to najmä, ak je zjavné, že ak by sa následne malo vyjadrenie doručovať protistrane súdnou cestou, na preskúmanie podania by nebol daný protistrane dostatočný časový priestor. Je takisto

na právnom zástupcovi, aby ustriehol kompletnosť podkladov a tieto si od klienta vyžiadal včas tak, aby pre potrebu ich doplnenia nebolo nutné pojednávajúce odročiť.

29. Pokiaľ ide o samotný postup súdu, prvé pojednávajúce vo veci sa uskutočnilo až 13. apríla 2021 (teda po viac ako roku), čo s ohľadom na to, že v tom čase bolo hlavným cieľom podaného návrhu dosiahnuť úpravu styku sťažovateľa s dcérou, nemožno vyhodnotiť ako optimálne. Ústavný súd tu konštatuje, že do toho času bolo pojednávajúce dvakrát odročené z dôvodu aktuálnej pandemickej situácie. Prijaté protipandemické opatrenia samy osebe štát nezavádzajú všetkej zodpovednosti za nadmernú dĺžku konania orgánu verejnej moci (rozsudok ESLP vo veci Q a R v. Slovinsko z 8. 2. 2022, sťažnosť č. 19938/20, bod 80), napriek tomu obdobie pandémie môže byť dôvodom ojedinelej a kratšie trvajúcej nečinnosti s reflexiou na predmet konania a jeho význam pre sťažovateľa (IV. ÚS 266/2022, IV. ÚS 422/2022, I. ÚS 61/2025). Berúc do úvahy, že nešlo o významné obdobie z pohľadu celkovej dĺžky konania, ako aj skutočnosť, že sťažovateľ žil a žije v zahraničí, toto obdobie ústavný súd nepričítal na ťarchu súdu.

30. Ďalšie obdobie bolo poznačené opakovaným odročovaním pojednávaní, pričom však nemožno súhlasiť so záverom mestského súdu, že možné prieťahy boli spôsobené len správaním sťažovateľa a jeho bývalej manželky. Príkladom je situácia, keď súd nariadil pojednávajúce na 24. jún 2021, uložil stranám povinnosť aktualizovať svoje osobné, zárobkové a majetkové pomery najneskôr v lehote 10 dní pred termínom pojednávajúce, avšak zároveň vyhodnotil podanie sťažovateľa z 2. júna 2021 ako oneskorené, pretože matka tvrdí, že sa s dokumentmi nestihla oboznámiť. Ako oneskorené možno vnímať podanie sťažovateľa preto, že mu zároveň bola uložená povinnosť doložiť podklady, ktoré chýbali na predchádzajúcom pojednávajúcom, do 10 dní od jeho konania, avšak nesplnenie tejto povinnosti v tomto prípade nemožno vyhodnotiť ako dôvod na odročenie pojednávajúce, pretože od doručenia podania tu bol priestor 22 dní na to, aby súd doručil podanie protistrane aj s primeranou lehotou na naštudovanie podkladov. Na mieste je skôr otázka, či ich súd oneskorene poslal matke alebo ich matka účelovo prevzala oneskorene. Druhým príkladom nesústreďeného postupu súdu bolo pojednávajúce nariadené na 23. február 2022, ktoré muselo byť odročené aj z dôvodu, že v spise neboli zažurnalizované všetky podania sťažovateľa a vo vzťahu k matke nebola dodržaná lehota na prípravu na pojednávajúce.

31. Ústavný súd tiež v okolnostiach veci nepovažoval za optimálne odstupy medzi jednotlivými pojednávajúcimi, ktoré sa pohybovali v rozpätí približne štyroch mesiacov, no v niektorých prípadoch to bolo aj pol roka, čo nebolo efektívne s ohľadom na dĺžku konania ako takú – inak povedané, ak súd videl, že sa konanie naťahuje, bolo potrebné proces urýchliť a nariaďovať skoršie termíny pojednávajúce (teda rozpätie štyroch mesiacov nemusí byť problematické vždy, ale za týchto okolností bolo potrebné konať efektívnejšie).

32. V zásade nemožno povedať, že by mestský súd vôbec nekonal a nemožno identifikovať ani úplné obdobia nečinnosti. V tomto prípade by bolo skôr na mieste konštatovanie, že súd nekonal dostatočne plynulo – resp. dostatočne rýchlo, k čomu na druhej strane prispeli aj účastníci konania. Za stavu, keď mal súd rozhodnúť len o výške výživného, je však neakceptovateľné, aby po troch rokoch konania neexistoval ani náznak, že môže byť vo veci rozhodnuté. Vo vzťahu k postupu mestského súdu preto ústavný súd konštatoval porušenie práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov (čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny) a jeho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote (čl. 6 ods. 1 dohovoru) (bod 1 výroku tohto nálezu).

33. Následne bola vec postúpená Okresnému súdu Pezinok, ktorý vo veci meritórne rozhodol po 2,5 roku odo dňa, keď mu bola vec pridelená, čo je s poukazom na to, že sa v tom čase už konalo takmer tri roky, rovnako neakceptovateľné. Opäť treba poukázať na to, že ak bolo zrejme už pri pridelení veci, že vo veci sa koná dlho, bolo potrebné konať efektívne a promptne. V rozpore s tým však bol postup súdu, ktorému po výsluchu sťažovateľa trvalo jeden rok a štyri mesiace, kým vo veci rozhodol (aj pri zohľadnení toho, že bolo potrebné naštudovať celý, takmer 2 500 stranový spis). Okresný súd Pezinok teda rovnako nepostupoval v napadnutom konaní s cieľom rýchleho a efektívneho prerokovania a ukončenia sporu, preto ústavný súd dospel k záveru, že aj jeho postupom bolo porušené základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny a jeho právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

34. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy ústavný súd poznamenáva, že nečinnosť (resp. aj neefektívna činnosť) orgánu verejnej moci v konaní sama osebe neznamená aj porušenie práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. K vysloveniu porušenia základného práva na súdnu ochranu však môže dôjsť v prípade, ak namietané zbytočné prietahy, ako aj celková doterajšia dĺžka preskúmaného súdneho konania signalizujú, že v postupe súdu došlo k pochybeniam takej intenzity, že s ohľadom aj na ďalšie konkrétne okolnosti posudzovanej veci (najmä predmetu konania, teda toho, čo je pre sťažovateľa v stávke) možno uvažovať o odmietnutí spravodlivosti – *denegatio iustitiae* (napr. IV. ÚS 242/07, II. ÚS 418/2023). V napadnutom konaní ústavný súd splnenie týchto podmienok neidentifikoval, a preto v tejto časti ústavnej sťažnosti nevyhovel (bod 4 výroku tohto nálezu).

35. Pokiaľ ide o sťažovateľom namietané porušenie označených hmotných práv (čl. 19 ods. 1 a 2 ústavy, čl. 8 dohovoru), ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade vplyv dĺžky napadnutého konania nedosahuje takú ústavne relevantnú intenzitu, ktorá by mala za následok zásah do samotnej podstaty označených hmotných práv sťažovateľa, a tak umožnila ústavnému súdu prijať záver o ich porušení. K tomuto záveru dospel ústavný súd aj s prihliadnutím na to, že úprava styku sťažovateľa s dcérou nebola predmetom konania po celú dobu trvania súdneho konania. V tejto časti preto ústavný súd dospel k záveru, že ústavnej sťažnosti sťažovateľa nie je možné vyhovieť (bod 4 výroku tohto nálezu). Ústavný súd napokon nevyhovel ústavnej sťažnosti ani v časti, v ktorej sťažovateľ namieta porušenie čl. 16 Dohovoru o právach dieťaťa, pretože tento článok upravuje práva dieťaťa, pričom v tejto ústavnej sťažnosti nie je dcéra sťažovateľa v pozícii sťažovateľky.

36. S ohľadom na skutočnosť, že vo veci už bolo na prvom stupni rozhodnuté, ústavný súd nepovažoval za potrebné doplniť ochranu sťažovateľa o príkaz konať bez zbytočných prietáhov podľa čl. 127 ods. 2 ústavy.

V.

Primerané finančné zadost'učinenie

37. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy v spojení s § 133 ods. 3 písm. e) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd môže svojím rozhodnutím,

ktorým vyhoví sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

38. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti žiada priznať primerané finančné zadost'učinenie 10 000 eur, pričom poukazuje na dĺžku konania, ale aj špecifický rodinný kontext, jeho zdravotný stav a dopad na jeho manželku.

39. Ústavný súd pri určení sumy finančného zadost'učinenia vzal do úvahy celkovú doterajšiu dĺžku napadnutého konania (5,5 roka) na jednej strane, predmet konania (keď síce pôvodným predmetom konania bola úprava styku sťažovateľa s dcérou, avšak po zastavení konania išlo „len“ o zníženie/zvýšenie výživného), skutkovú náročnosť predmetu konania (s poukazom na viac ako 2 500 stranový spis), početné podania oboch účastníkov konania, oneskorené doručovanie podkladov (na oboch stranách), no napokon aj neefektívny a najmä nie dostatočne rýchly procesný postup, a to aj v čase, keď už bolo zrejmé, že sa o návrhu sťažovateľa koná neprimerane dlho.

40. Ústavný súd považoval s ohľadom na uvedené skutočnosti za primerané priznanie finančného zadost'učinenia 1 000 eur (bod 2 výroku tohto nálezu). Mestskému súdu ústavný súd síce nevytkol dlhšie obdobia nečinnosti, avšak vytkol mu, že nekonal dostatočne plynulo. Okresnému súdu Pezinok vytkol viac ako jednoročné obdobie nečinnosti, a to v čase, keď sa o návrhu sťažovateľa rozhodovalo už dlhšie ako 4 roky. S ohľadom na to ústavný súd konštatuje, že oba sudy pomerným spôsobom prispeli k celkovej neprimeranej dĺžke konania, a preto rozhodol tak, že mestský súd je povinný zaplatiť sťažovateľovi primerané finančné zadost'učinenie 500 eur a Okresný súd Pezinok 500 eur.

VI.

Trovy konania

41. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 1 596,40 eur.

42. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa vychádzal ústavný súd z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov [(ďalej len „vyhláška“); § 11 ods. 3, § 13a, § 16 ods. 3, § 18 ods. 3 vyhlášky]. Základná sadzba odmeny za jeden úkon právnej služby uskutočnený v roku 2025 je 371 eur a hodnota režijného paušálu je 14,84 eur. V roku 2026 je základná sadzba odmeny za jeden úkon právnej služby 396,50 eur a hodnota režijného paušálu 15,86 eur. Sťažovateľovi vznikol nárok na náhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2025 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti) a dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2026 (replika sťažovateľa a porada s klientom), čo celkovo predstavuje 1 596,40 eur. Ústavný súd poznamenáva, že s ohľadom na podstatu ústavnej sťažnosti (namietané priet'ahy v súdnom konaní) v zásade v takýchto prípadoch nepriznáva náhradu trov konania aj za poradu s klientom, keďže je zväčša potrebné vyjadriť sa len k procesnému postupu súdov. V tomto prípade však zväžil špecifiká veci (vrátane početnej mailovej komunikácie medzi sťažovateľom a právnu zástupkyňou) a aj za tento úkon náhradu trov konania priznal.

43. Priznanú náhradu trov konania sú mestský súd a okresný súd povinné zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia (bod 3 výroku tohto nálezu).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. marca 2026

Peter Molnár
predseda senátu